
Настанова адвоката

Обшук

**Що робити, та як себе
вести при обшуку.**

АБ СОЦЬКОГО ЕДГАРА

Що робити, та як себе вести при обшуку.

*практична настанова з коментарями та
застереженнями*

Адвокатське бюро "Соцького Едгара"

© АБ Соцького Едгара 2024 рік

Бюро надає професійні юридичні послуги для клієнтів, які шукають допомогу у вирішенні різноманітних правових питань. Ми спеціалізуємося на цивільному, кримінальному та господарському праві. Наша команда відзначаються високим рівнем професіоналізму, особистим підходом до кожного клієнта та бездоганною репутацією

У цій публікації ми розглянемо основні правила та рекомендації, які допоможуть Вам правильно поводити себе під час обшуку та захистити свої права та інтереси. Ця публікація створена з єдиною метою - сформуванню у Вас базове уявлення про обшук, та надати Вам кілька практичних порад, та застерегти Вас від вчинення помилок.

Обшук - це одна з найбільш неприємних та стресових ситуацій, яка може трапитися з будь-якою особою. Це означає, що слідчі або прокурори приходять до вашого житла, роботи, транспорту або іншого майна, щоб знайти та вилучити речі або документи, які можуть бути пов'язані з кримінальним злочином, або встановити, де ви перебуваєте, якщо ви розшукувалися. Обшук може мати серйозні наслідки для вас та вашого майна, тому ви повинні знати, як правильно поводити себе під час обшуку, а також як захистити свої права та інтереси після обшуку.

Обшук є втручанням у ваше право на недоторканність житла та приватне життя, яке гарантується Конституцією України та міжнародними договорами. Тому обшук може бути проведений лише за певних умов та процедур, які встановлені Кримінальним процесуальним кодексом України (КПК). Якщо ці умови та процедури не дотримуються, обшук може бути визнаний незаконним, а всі речі та документи, які були вилучені під час обшуку, - неприпустимими доказами у суді.

Коли може бути проведений обшук?

За загальним правилом, обшук може бути проведений лише на підставі ухвали слідчого судді, яка видана за клопотанням слідчого або прокурора.

Ухвала про обшук повинна містити такі дані:

- назву суду, прізвище, ім'я, по батькові слідчого судді, який видав ухвалу;
- дату та місце видачі ухвали;
- назву кримінального провадження, у рамках якого проводиться обшук;
- прізвище, ім'я, по батькові, посаду та місце роботи слідчого або прокурора, який подав клопотання про обшук. Зверніть увагу, обшук можуть проводити тільки слідчі і прокурори, які перелічені в ухвалі. Знаходження сторонніх - суворо заборонено.
- прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання або місцезнаходження особи, яка підлягає обшуку, або назву юридичної особи, її місцезнаходження та ідентифікаційний код;
- місце проведення обшуку (адреса, номер кімнати, поверх тощо);
- мета обшуку, перелік речей та документів, які планується відшукати та вилучити;
- строк дії ухвали (не більше 1 місяця з дня її видачі). Ухвалу можна виконати тільки одиг раз після чого вона втрачає свою силу;
- мотиви та підстави для проведення обшуку;
- посилання на норми КПК, які регулюють порядок проведення обшуку;
- підпис слідчого судді та печатку суду.

Ухвала про обшук повинна бути оголошена особі, яка підлягає обшуку, або її представнику, а також захиснику або адвокату, якщо вони присутні. Копія ухвали про обшук повинна бути видана цим особам до початку обшуку. У виняткових випадках, коли є загроза життю та здоров'ю людей, рятуванню майна, або переслідуванню підозрюваного в кримінальній справі, обшук може бути проведений без ухвали слідчого судді. Однак у такому разі слідчий або прокурор повинен негайно звернутися до слідчого судді з клопотанням про затвердження обшуку.

Якщо слідчий суддя відмовить у затвердженні обшуку, він буде визнаний незаконним, а всі вилучені речі та документи - недопустимими доказами.

Як поводити себе під час обшуку?

Три практичні поради:

«Мовчання - золото»

Зберігайте мовчання, щоб у вас не знайшли в ході обшуку - єдина відповідь на будь яке запитання слідчого чи прокурора: «я хочу скористатись своїми правом не давати жодних відповідей чи пояснень відповідно до статті 63 Конституції України»

«Право на адвоката»

Навіть, якщо ви абсолютно впевнені, що вам нічого приховувати, що сталась помилка, що ви ні в чому не винні - обов'язково викликайте адвоката. Зробіть усну заяву - що хочете викликати адвоката. Вам не можуть в цьому відмовити, а сам обшук відкладуть не більш як на три години, щоб адвокат мав час приїхати.

«Не говорити. Не дивитись. Не довіряй.»

Запам'ятайте, що обшук це слідча дія. Для проведення якої було витрачено багато часу, сил та нервів. Ці витрати часу та зусиль мають бути не марними, а тому у вас будуть намагатись щось знайти, а якщо знайти не вдасться, або знайдуть недостатньо чи не те, то вас будуть обробляти.

Вам казатимуть, що вірять в те, що ви невинні, і що обшук марний, і взагалі вас по людськи дуже шкода, але ж робота така. За загальним правилом, один із присутніх на обшуку буде вести себе вкрай нахабно і неприємно, натомість інший - буде приязним, ввічливим та приємним. Саме граючи на

цьому контрасті вас схиляють до довіри, щоб втративши пильність сказали більше, оговорили себе.

Нікому не вірте. Тільки своєму адвокату. На час обшуку ваш адвокат - ваш захисник, ваш брат, батько, син, найкращий друг: тільки він діє у ваших інтересах, тільки адвокат про вас дбає щиро. Всі інші - ваші недруги. Не спілкуйтесь з оперативниками. За можливості взагалі стійте осторонь, опустіть очі і дивіться собі під ноги мовчки. Бо і слідчий і прокурор знають, що в такій стресовій ситуації будь-яка людина інстинктивно дивиться в ту сторону, де щось сховано, чи за що переживає.

Запам'ятай: Стаття 63 Конституції України:

- 1. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї. чи близьких родичів, коло яких визначається законом.**
- 2. Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.**

Як це розуміти?

• У відповідності статті 3 Сімейного кодексу: «Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки» (тобто навіть якщо ви не перебуваєте в офіційному шлюбі чи в кровній спорідненості, але разом живете, то закон вважає вас сім'єю і дає право не свідчити стосовно такої особи). Коло близьких родичів за законом: батьки, батьки другого з подружжя, дітей, дітей другого з

подружжя, усиновлювачів, усиновлених, братів, сестер, дідусів, бабусь, онуків.

•• Право на захист адвокатом має не лише особа, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, але й особи стосовно яких немає підозр у вчиненні злочину, у разі якщо щодо таких осіб, їх власності, чи майна яким ці особи володіють.

До початку обшуку

Зберігайте спокій та не вступайте в конфлікт зі слідчими або прокурорами.

- Не відповідайте на їхні запитання, не давайте показань, не підписуйте жодних документів, крім протоколу обшуку. Пам'ятайте, що все, що ви скажете або зробите, може бути використано проти вас у суді.
- Зателефонуйте адвокату або близьким родичам і повідомте їм про ситуацію. Ви маєте право на присутність адвоката під час обшуку. Якщо ви не маєте адвоката, ви можете скористатися безкоштовною правовою допомогою, яку надає держава. Адвокат допоможе вам захистити свої права та інтереси, фіксувати порушення та вносити зауваження до протоколу обшуку.
- Перевірте, чи мають слідчі або прокурори ухвалу про обшук. Якщо так, переконайтеся, що вона відповідає всім вимогам, які ми зазначили вище. Якщо ні, запитайте, на якій підставі вони проводять обшук без ухвали. Запишіть або запам'ятайте їхні відповіді та аргументи. Ви можете вимагати, щоб вони звернулися до слідчого судді за затвердженням обшуку. Якщо вони відмовляться, ви можете відмовитися відкривати двері або давати доступ до свого володіння. Однак у такому разі вони можуть застосувати фізичну силу або зламати замки. У такому випадку ви маєте право на захист своєї особи та володіння від незаконного втручання, але не повинні перевищувати межі необхідної оборони.

- Спостерігайте за ходом обшуку та фіксуйте всі порушення, які ви помітите. Наприклад, якщо слідчі або прокурори вилучають речі або документи, які не зазначені у ухвалі про обшук, або які не мають відношення до кримінального провадження, або які належать іншим особам, які не підлягають обшуку. Також звертайте увагу на те, чи не завдають вони шкоди вашому майну, чи не порушують вашу приватність, чи не використовують насильство або погрози щодо вас або інших осіб, які присутні під час обшуку. Якщо ви маєте можливість, зробіть фото або відео свідчення цих порушень.

- Запропонуйте своїх свідків обшуку. Це можуть бути ваші родичі, сусіди, друзі або інші особи, які можуть підтвердити, що ви не маєте відношення до кримінального провадження, або що слідчі або прокурори порушили правила обшуку. Якщо ви не маєте своїх свідків, ви можете погодитися на свідків, яких запропонують слідчі або прокурори, але лише за умови, що вони не є їхніми підлеглими, родичами або особами, які мають інтерес у кримінальному провадженні.

- Ознайомтеся з протоколом обшуку та внесіть до нього свої зауваження. Протокол обшуку - це документ, який фіксує всі обставини та результати обшуку. Він повинен бути складений у письмовій формі та підписаний всіма особами, які брали участь у обшуку.

Відеофіксація

Виконання ухвали слідчого судді, суду про проведення обшуку в обов'язковому порядку фіксується за допомогою відеозаписувальних технічних засобів. Дії проведення обшуку, не зафіксовані у записі, не можуть бути внесені до протоколу обшуку та використані як доказ у кримінальному провадженні.

Протокол обшуку

Протокол обшуку повинен містити такі дані:

- дату, час та місце проведення обшуку;
- прізвище, ім'я, по батькові, посаду та місце роботи слідчого або прокурора, який проводив обшук, а також інших осіб, які брали участь у обшуку;
- прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання або місцезнаходження особи, яка підлягала обшуку, або назву юридичної особи, її місцезнаходження та ідентифікаційний код;
- прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання або місцезнаходження свідків обшуку;
- підставу для проведення обшуку (ухвалу про обшук або іншу підставу);
- хід та результати обшуку, перелік вилучених речей та документів, їх кількість, опис, ознаки, місце зберігання;
- зауваження особи, яка підлягала обшуку, або її представника, адвоката, свідків обшуку, слідчого або прокурора щодо обшуку;
- підписи всіх осіб, які брали участь у обшуку.

Перш ніж підписувати:

посилайтесь на те, що вам почерк не зрозумілий після завершення обшуку, але до підписання протоколу вимагайте протокол увесь зачитати вголос. За можливості здійсніть відео фіксацію зачитування протоколу. Ви маєте право ознайомитися з протоколом обшуку та внести до нього свої зауваження до підписання. Якщо ви не згодні з даними, які вказані у протоколі, або вважаєте, що обшук був проведений з порушенням ваших прав, ви можете відмовитися від підписання протоколу. У разі виявлення помилок та неточностей - дійте за інструкцією:

Зауваження до протоколу

Часто, слідчий чи прокурор виділяють на зауваження буквально два рядки, в які фізично неможливо вписати усі зауваження. В такому разі просіть долучити до протоколу свої письмові зауваження.

У випадку, якщо вам відмовлять в долученні власних письмових зауважень

Заявіть, що у відповідності до ч.6 статті 104 КПК будете відмовлятися від підписання протоколу і просите долучити до протоколу свої письмові пояснення про причини відмови від підписання:

«Якщо особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності - понятих»

Ви також можете написати свою власну версію протоколу обшуку та додати її до справи. Ви маєте право на копію протоколу обшуку та копії вилучених речей та документів.

Після обшуку

Якщо ви вважаєте, що обшук був проведений з порушенням ваших прав, ви можете подати скаргу на дії слідчого або прокурора до слідчого судді, який видав ухвалу про обшук, або до вищестоящего слідчого судді. Скарга повинна бути подана протягом 5 діб з дня проведення обшуку. У скарзі ви повинні вказати, які правила обшуку були порушені, які докази цього є у вас, які наслідки це мало для вас, та які вимоги ви ставите до суду. Ви можете вимагати, щоб суд визнав обшук незаконним, скасував ухвалу про обшук, повернув вам вилучені речі та документи, відшкодував вам завдані збитки, притягнув до відповідальності винних осіб, або вжив інших заходів, які ви вважаєте за потрібне. Якщо ви стали підозрюваним або обвинуваченим у кримінальній справі, ви маєте право на захист своїх прав та інтересів у суді. Ви можете скористатися послугами адвоката. Якщо ви стали підозрюваним або обвинуваченим у кримінальній справі, ви маєте право на захист своїх прав та інтересів у суді. Ви можете скористатися послугами адвоката, який допоможе вам довести свою невинуватість, оскаржити незаконні дії слідчих або прокурорів, включаючи обшук, заперечити проти використання недопустимих доказів, або вимагати зменшення покарання.

Ви маєте право на присутність адвоката під час всіх слідчих дій, допитів, судових засідань, а також на конфіденційне спілкування з ним.

Висновок

Обшук - це серйозна слідча дія, яка може мати негативні наслідки для вас та вашого майна. Тому ви повинні знати свої права та обов'язки під час обшуку, а також як захистити свої права та інтереси після обшуку. Ви маєте право на присутність адвоката, свідків, ознайомлення з ухвалою про обшук та протоколом обшуку, внесення зауважень до протоколу обшуку, оскарження незаконних дій слідчих або прокурорів, відшкодування завданих збитків, відновлення своєї репутації, або інші заходи, які ви вважаєте за потрібне. Якщо ви потребуєте допомоги у цих питаннях, ви можете звернутися до адвоката.

Я сподіваюся, що ця публікація була корисною для вас. А в разі, якщо у Вас залишились запитання, то ми завжди будемо раді Вашому дзвінку адвокату.